

Sygn. akt II AKa 307/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Włodzimierz Brazewicz

Sędziowie: SA Krzysztof Noskowicz (spr.)

SA Andrzej Rydzewski

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Sidorko

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w G. S. K.

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2021 r.

sprawy wnioskodawcy

A. B.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 7 lipca 2021 r., sygn. akt **XI Ko 487/21**

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) uchyla punkt III i tytułem odszkodowania należnego A. B.

z powodu internowania na mocy decyzji nr (...) Komendanta Miejskiego Policji w G. z dnia 29 sierpnia 1982 r. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy A. B. kwotę 461,36 (czteryście sześćdziesiąt jeden i 36/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku,

b) w punkcie II tytułem dalszego zadośćuczynienia należnego A. B. z powodu internowania na mocy decyzji nr (...) Komendanta Miejskiego Policji w G. z dnia 29 sierpnia 1982 r. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy A. B. kwotę 22 000 (dwadzieścia dwa tysiące) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, w pozostałym zakresie wniosek o zadośćuczynienie oddala,

2. utrzymuje w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok,

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy A. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym,

4. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 307/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 7 lipca 2021 r., sygn. akt XI Ko 487/21

1.2. Podmioty wnoszące apelację

oskarżyciel publiczny

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

pełnomocnik wnioskodawcy

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

w całości

# na niekorzyść		
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do wysokości zadośćuczynienia i odszkodowania	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka	

	zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Apelacja pełnomocnika wnioskodawców. Zarzuty I i II.	
1.	I. 1. Na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniem wiedzy, i uznanie, że zasądzone zadośćuczynienie spełnia cel i wymogi określone w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej: ustawa lutowa) w przypadku krzywd A. B., doznanych z tytułu internowania na mocy decyzji nr (...) Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w G. z dnia 29 sierpnia 1982 r., w związku z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

I. 2. Na podstawie art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 2 k.c. oraz art. 448 k.c., w zbiegu z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, poprzez błędne przyjęcie, że zasądzona kwota zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią w przypadku krzywd A. B., doznanych z tytułu internowania na mocy decyzji nr (...) Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w G. z dnia 29 sierpnia 1982 r., w związku z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,

b) art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy lutowej w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez błędne ich zastosowanie skutkujące uznaniem, że w okolicznościach sprawy sumą odpowiednią zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez A. B. jest kwota 48.000 zł, podczas gdy Sąd I instancji nie uwzględnił we właściwy sposób wszystkich istotnych okoliczności, które w sposób wyjątkowy miały wpływ na wymiar krzywd wnioskodawcy, a w konsekwencji na zadośćuczynienie, tj.:

- okoliczności okresu osadzenia i warunków, w jakich wnioskodawca odbywał izolację (98 dni),

- braku kontaktów z rodziną,

- skutków zdrowotnych i psychicznych osadzenia,

- obawy o dalszą przyszłość, zdrowie i życie,

- niepewności dalszego zatrudnienia,

- skali maltretowania.

c) art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię przepisu i uznanie, że wnioskodawca nie udowodnił faktów i wyjątkowych okoliczności faktycznych związanych ze swoją działalnością niepodległościową (przebytą w związku z aresztowaniem traumą), podczas gdy z przedłożonych dokumentów wynika, że A. B. prowadził w przeszłości walkę na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i z tego powodu przebywał w izolacji.

Zaś z ostrożności:

I. 3. Na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na niedostatecznym ustaleniu rozmiaru krzywdy A. B. oraz niewzięciu pod uwagę wszystkich okoliczności mających wpływ na jej wymiar, tj. takich zdarzeń, które potęgowały jego krzywdę moralną, pomimo tego, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika odmienny stan faktyczny sprawy.

II. Zgodnie z art. 427 § 2 k.p.k. odnośnie do odszkodowania:

1. Naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię przepisu i uznanie, że wnioskodawca nie udowodnił faktów i okoliczności faktycznych związanych ze swoją działalnością niepodległościową w zakresie zmiany sytuacji majątkowej w związku z internowaniem,

2. W oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- art. 3 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. w związku z art. 558 k.p.k. poprzez uznanie, że nie zostało wykazane, iż A. B. poniósł szkodę w związku z internowaniem w zakresie kwot związanych

z poniesionymi kosztami dojazdu bliskich osób do ośrodka internowania, a w konsekwencji błędne oddalenie wniosku o odszkodowanie z uwagi na poniesienie ww. kosztów wyłącznie przez rodzinę pokrzywdzonego – podczas gdy szkody te pozostają w normalnym związku przyczynowo-skutkowym z internowaniem,

- art. 322 k.p.c. w związku z art. 558 k.p.k. poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy w sytuacji braku możliwości ścisłego udowodnienia przez wnioskodawcę szkody poniesionej w związku z internowaniem.

Ponadto w zakresie zasądzonego zadośćuczynienia:

- obraza przepisów prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyznanie od zasądzonych sum

	<p>odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty pomimo, że takie żądanie zostało zgłoszone we wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzuty I.1, I.2, I.3 - częściowo zasadne, aczkolwiek w stopniu znacznie mniejszym niż wnosił o to autor apelacji. Argumenty przedstawione przez niego na poparcie postawionych zarzutów tylko w takiej skali są trafne.</p> <p>Trzeba bowiem zwrócić uwagę w pierwszej kolejności na to, że sąd a quo uwzględnił wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia kwestii przyznania wnioskodawcy zadośćuczynienia, a jedynie nie do końca prawidłowo rozważył znaczenie tych okoliczności dla finalnego rozstrzygnięcia. Zarazem skarżący, jak należy wnosić z konstrukcji zarzutów, nie wskazał na uchybienia co do kompletności zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd a quo przeprowadził bowiem niezbędne dowody i dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, co wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku (s. 2-5).</p> <p>W szczególności podkreślenia wymaga to, że wnioskodawca przebywał tylko w Ośrodku Odosobnienia w S. (...). Sąd Okręgowy trafnie ustalił, i wymaga to, w nawiązaniu do postawionych zarzutów uwypuklenia, że ów Ośrodek „... był postrzegany jako posiadający lepsze warunki, niż inne działające w</p>		

tym okresie ośrodki odosobnienia, a zwłaszcza te działające w zakładach karnych (np. R., K., I.). Przebywali tam jedynie internowani. W wieloosobowych celach znajdowały się piętrowe i parterowe metalowe łóżka z siennikami, toaleta ze zlewem wyodrębniona i odgradzona. Ciepła woda. Cele były otwarte cały dzień (od 8-22). Był dostęp do innych cel i przestrzeni na zewnątrz, gdzie można było spacerować. Były boiska do gry w siatkówkę. W ośrodku mieściła się też łaźnia, biblioteka i świetlica z dostępem do telewizji. Odbываły się wykłady tematyczne, kursy językowe i okolicznościowe akademie. Internowani śpiewali pieśni patriotyczne. Mogli otrzymywać i wysyłać też listy. Listy podlegały jednak cenzurze. Raz w miesiącu przysługiwało prawo do widzeń i religijnej posługi. Za własne pieniądze zdeponowane u komendanta, dwa razy w miesiącu internowani mogli kupić w dobrze zaopatrzonej kantynie artykuły pierwszej potrzeby oraz artykuły żywnościowe w ramach tzw. wypiski” (s. 3 uzasadnienia).

Sąd Apelacyjny, odwołując się nie tylko do wiedzy powszechnie znanej, ale także i tej, którą posiada z urzędu w związku z rozpoznawaniem spraw związanych z internowaniem innych osób, wskazuje, że rzeczywiście o wiele cięższe i trudniejsze warunki mieli ci internowani, którzy przebywali w zakładach karnych, na co sąd a quo także słusznie zwrócił uwagę.

Przytoczenie tych okoliczności jest istotne zwłaszcza wobec tych twierdzeń skarżącego o wyjątkowym i spotęgowanym

charakterze krzywd wnioskodawcy związanych z internowaniem w rzeczonym Ośrodku. Namnożenie przez pełnomocnika wnioskodawcy okoliczności zasadniczo tylko o charakterze ogólnym, które jego zdaniem zwiększały krzywdę A. B., nie zmienia obiektywnego oglądu sytuacji. Wszak nie od rzeczy było w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji odwołanie się również do relacji A. T., internowanego wspólnie z A. B. (s. 4 uzasadnienia). W konsekwencji nie sposób uznać, że Sąd Okręgowy aż tak „znacząco zbagatelizował poziom krzywd A. B., jakie obiektywnie odczuł on w trakcie izolacji” (s. 4 uzasadnienia apelacji).

Sąd Okręgowy podzielił większość okoliczności przytaczanych przez skarżącego, a mianowicie okoliczności okresu osadzenia i warunków, w jakich wnioskodawca odbywał izolację (98 dni), braku kontaktów z rodziną, skutków zdrowotnych i psychicznych osadzenia, obawy wnioskodawcy o dalszą przyszłość, zdrowie i życie oraz co do niepewności dalszego zatrudnienia

(s. 13 i n. uzasadnienia). Nie uwzględnił natomiast i słusznie „skali maltretowania”, bo zaistnienia takiego zjawiska w odniesieniu do wnioskodawcy sąd a quo nie stwierdził, a skarżący przytoczył ten parametr tylko hasłowo, bez wyjaśnienia w czym to „maltretowanie” się przejawiało.

Odnosząc się do okresu osadzenia i warunków, w jakich wnioskodawca odbywał izolację (98 dni) trzeba wskazać po pierwsze, że okres internowania obejmował nieco więcej niż 3 miesiące, a zatem nie był szczególnie długi, przypadła

zarazem na okres letni i jesienny, bo od 29.08.1982 r. do 2.12.1982 r.

Skarżący nie ma racji, gdy uznaje za „wysoce niesprawiedliwe” stwierdzenie sądu a quo, że „lepsze warunki” panujące w Ośrodku Odosobnienia

w S. nie przemawiały za orzeczeniem, tak wysokiego jak żądane, zadośćuczynienia. Także nie sposób zaakceptować stwierdzenia autora apelacji, że „dalece niestosowne” jest stwierdzenie Sądu Okręgowego, że osobom internowanym w 1982 r. należało się również pośrednio z tego tytułu niższe odszkodowanie niż osobom internowanym jako pierwszym (tj. zaraz po wprowadzeniu stanu wojennego - przypis SA).

W odniesieniu do konkretnego wnioskodawcy rzecz oczywiście nie w tym, by przelicytowywać się takimi uogólnionymi argumentami, jednakże Sąd Apelacyjny odwołując się do wiedzy powszechnie znanej, historycznej, a także zawodowej stwierdza, że przytoczone zapatrywania sądu a quo w żadnej mierze nie są pozbawione racji. Nie jest nadużyciem stwierdzenie, ponieważ wynika to z uwarunkowań związanych z wprowadzaniem stanu wojennego, że osoby internowane później były w lepszej sytuacji niż te, które zostały internowane już w dniu 13 grudnia 1981 r. Nie jest zatem przesadzone i to stwierdzenie sądu a quo, że „poczucie zagrożenia, a tym samym zakres krzywdy A. B., jako osoby internowanej w późniejszym czasie, po tym jak nastąpiła już pierwsza fala zwolnień internowanych, był niższy, niż osób internowanych we wcześniejszym okresie” (s. 15 uzasadnienia).

Wyraźnym nadużyciem ze strony skarżącej jest natomiast z pewnością stwierdzenie, że wnioskodawca przeszedł „gehennę”. Wnioskodawca A. B., jak wszyscy internowani nie popełnił żadnego czynu zabronionego, jego zatrzymanie było bezprawne i niesprawiedliwe, i było formą represji ze strony ówczesnej władzy. Nie są to jednak okoliczności, które w realiach sprawy miałyby mieć aż tak wielkie znaczenie, jakim nadaje im autor apelacji. Tak jak wielu z internowanych, i zapewne nie w największym stopniu, wnioskodawca poświęcił swoje życie osobiste dla dobra wspólnego wszystkich Polaków, aczkolwiek nie sposób zrozumieć intencji skarżącego, że wycena tych krzywd jest wręcz symboliczna, bo „przecież żadna kwota nigdy nie zrekompensuje doznanych przez niego krzywd” (s. 6 uzasadnienia apelacji). Apelujący nie wykazał dlaczego jego zdaniem wnioskodawca przechodził rzeczona „gehennę”. Wszak to określenie oznacza „ciężkie przejścia, wielkie cierpienie psychiczne lub fizyczne” (www.sjp.pwn.pl). Skarżący poza epatowaniem słowami i odwoływaniem się do sytuacji innych osób internowanych, odnosząc się do szczególnych krzywd psychicznych doznanych przez wnioskodawcę wskazał w istocie tylko na to, co podał sam wnioskodawca, a mianowicie, że „najgorsze było to, że nikt z nas nie wiedział jak długo będziemy tam izolowani” (s. 6 uzasadnienia apelacji), a dosłownie jak ujął to A. B. na rozprawie: „Dla wszystkich najbardziej dotkliwie było to, że nikt nie wiedział, ile będzie siedział. Jest inaczej, kiedy wiadomo ile czasu będzie trwało zamknięcie” (k.

299v). Słusznie przyjął Sąd Okręgowy, że okoliczności te potęgowały u wnioskodawcy odczucie cierpień moralnych, czyniąc fakt pozbawienia go wolności niesprawiedliwym i krzywdzącym, wzmacniało poczucie niepewności i frustracji (s. 14–15 uzasadnienia).

Sąd a quo wskazał zarazem na brak okoliczności, które miałyby przemawiać za formami represji, jak np. wielogodzinne przesłuchania, proponowanie współpracy, nękanie przez funkcjonariuszy służby więziennej, dokonywanie przeszukań i „kipiszy”, czy intensywność inwigilacji przez Służbę Bezpieczeństwa po zakończeniu internowania, co wynika z przeprowadzonych dowodów, w tym również z zeznań samego wnioskodawcy (s. 16 uzasadnienia). Godzi się też zauważyć, że A. B. nie wskazał, aby doszło w jego przypadku do jakichkolwiek naruszeń nietykalności cielesnej ze strony funkcjonariuszy pełniących służbę w Ośrodku.

Z całą pewnością słowo „gehenna” zarezerwowane jest dla sytuacji zdecydowanie bardziej ekstremalnych, represyjnych, gdy chodzi o doznawane krzywdy. Nie przemawiają za tym żadne inne okoliczności sprawy.

Sąd a quo uwzględnił w swoich rozważaniach także oczywisty fakt braku kontaktu z rodziną, co jednak również należy postrzegać w kontekście dystansu czasowego internowania, ale także i tego, że raz w miesiącu dochodziło do widzeń wnioskodawcy z rodziną i znajomymi. Z tych też powodów

krzywdę wzmagała rozłąka z rodziną i oderwanie od znajomych i pracy.

Skutki zdrowotne i psychiczne osadzenia wnioskodawcy również nie wykraczały ponad standardowe przeżycia związane z taką sytuacją, co wynika z zeznań wnioskodawcy. Sąd a quo miał na względzie pogorszenie kondycji psychicznej wnioskodawcy, zaś na pogorszenie kondycji fizycznej (uczestnictwo w zawodach sportowych), czy zdrowotnej (stan zdrowia dobry) nie uskarżał się sam wnioskodawca.

Wnioskodawca nie wskazywał też na szczególnie ważne obawy o swoją dalszą przyszłość, zdrowie i życie oraz co do niepewności dalszego zatrudnienia ponad te, które zostały wzięte pod uwagę przez sąd meriti, jako należycie udowodnione.

W tym miejscu konieczne jest wskazanie po raz kolejny na niestosowność sformułowania, powielanego przez autora apelacji z innych wniosków znanych Sądowi Apelacyjnemu z urzędu, a mianowicie, że „Sąd Odwoławczy ma okazję pokazać, że obecnie Polska jest krajem praworządnym, który

cen i w godziwie zrekompensuje trud i cierpienie bohatera, który poświęcił się dla dobra wspólnego wszystkich Polaków i nie dopuścić do tego, aby tak krzywdzące orzeczenie ostało się w niezmienionej formie”(s. 6 apelacji). Taki sztampowy i pozornie tylko zindywidualizowany apel w sposób oczywisty nie wymaga pogłębionego komentarza. Zdecydowanie gorsze jednak niż naruszona w ten sposób przyzwoitość procesowa pełnomocnika strony jest to, że używanie tego rodzaju argumentacji

może tworzyć często w odbiorze społecznym nieuzasadniony, bo negatywny obraz osób walczących o niepodległy byt Państwa Polskiego jako działających jedynie w celu uzyskania gratyfikacji finansowych.

Sąd Apelacyjny podkreśla jednocześnie, że punktem wyjścia dla oceny trafności obliczenia należnego zadośćuczynienia nie jest wysokość kwoty

o jakiej przyznanie występuje wnioskodawca, nawet jeżeli ma ona swoje uzasadnienie arytmetyczne do dwóch miejsc po przecinku. W tego rodzaju sprawach nie chodzi bowiem o przeprowadzanie swoistej licytacji i porównywanie kwoty przyznanego zadośćuczynienia do wysokości kwoty żądanej w tej mierze. Tak zaś zdaje się argumentować wprost i pośrednio autor apelacji.

Tylko bowiem rozważenie zindywidualizowanych przesłanek może stanowić podstawę do określenia odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Rozmiar tej krzywdy nie zależy od rozmiarów sformułowanego żądania, które zawsze w mniejszym lub większym stopniu ma charakter subiektywny. Przy tym, obiektywnie rzecz biorąc nie ma możliwości precyzyjnego wyliczenia krzywd i cierpień spowodowanych pozbawieniem wolności (tu internowaniem). Nie sprowadza się to tylko do prostej oceny

i kwalifikacji doznanych krzywd, a następnie do dokonania obliczeń arytmetycznych. Podawane kryteria mają w każdym przypadku tylko charakter pomocniczy i orientacyjny. Indywidualny charakter zadośćuczynienia przesądza o tym, że ostateczne ustalenia, jaka konkretnie kwota

jest „odpowiednia” z istoty swej należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego, lecz nie może to być uznanie dowolne (por. wyroki SN: z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/07 i z dnia 3 lipca 2007 r. II KK 321/06 oraz wyrok SA w Katowicach z dnia 7 lutego 2008 r., II AKa 22/08).

Podsumowując przeprowadzone rozważania stwierdzić trzeba, że Sąd a quo nie dopuścił się aż tak znaczącej, jak życzeniowo wskazuje to autor apelacji, obrazy przytoczonych przepisów postępowania ani obrazy przepisów prawa materialnego. Sąd ten słusznie wskazał, że wziął pod uwagę „... zarówno bezprawność pozbawienia wolności, niepewność co do dalszej sytuacji

i bezprawne oderwanie wnioskodawcy od środowiska rodzinnego

i ograniczenie kontaktów z osobami mu najbliższymi, czy też znajomymi (...), także stanowiący powszechnie znany fakt w postaci – gorszych warunków bytowych w miejscach odosobnienia, kilkunastoosobowe cele, złe warunki sanitarne, oraz żywieniowe (...), także to, iż po internowaniu wnioskodawca nie wrócił na poprzednio zajmowane stanowisko mistrza, lecz stanowisko robotnicze, co znacząco wpływało na jego poczucie krzywdy. Ponadto (...) fakt, iż wnioskodawca będąc już osobą wolną, podlegał kontroli i nie mógł w pełni wyrażać swoich poglądów” (s. 15 -16 uzasadnienia).

Jakkolwiek Sąd Apelacyjny, dokonując ponownej oceny sytuacji wnioskodawcy, dostrzegł konieczność zwiększenia kwoty przyznanego zadośćuczynienia, to jednak także nie w rozmiarach, których domagał się skarżący. Wszak w przypadku

zadośćuczynienia chodzi właśnie o to, by było ono odpowiednie i zarazem nie pozostawało kwotą tylko symboliczną. Rzecz jednak w tym, że chodzi o kryteria obiektywne, a nie o subiektywne odczucia pełnomocnika wnioskodawcy w tej mierze.

Ważne jest by przyznane zadośćuczynienie było obiektywnie „odpowiednie”. Chodzi bowiem o przyznawanie kwot słusznych, acz niewygórowanych, a zarazem zbliżonych do przyznawanych w innych podobnych sprawach. Dlatego też Sąd Apelacyjny, dokonując ponownej oceny okoliczności mających wpływ na wysokość przyznanego zadośćuczynienia zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II i tytułem dalszego zadośćuczynienia należnego wnioskodawcy A. B. z powodu rzezonego internowania zasądził od Skarbu Państwa na jego rzecz nadto kwotę 22 000 złotych, w pozostałym zakresie wniosek o zadośćuczynienie oddalił, przez co łączna kwota przyznanego zadośćuczynienia wyniosła 70.000 zł. Zadośćuczynienie w tej wysokości spełnia przytoczone kryteria. Kwota ta jest adekwatna do czasu faktycznego pozbawienia wolności, przebiegu internowania oraz konsekwencji dla zdrowia i życia uprawnionego, uwzględnia krzywdę psychiczną związaną z czasowym zerwaniem więzi z rodziną i znajomymi, a także skalę obaw wnioskodawcy co do dalszej jego przyszłości.

Zarzut II – zasadny. Sąd Okręgowy wskazał odnośnie do żądanej przez wnioskodawcę kwoty 461,36 złotych z tytułu zwrotu

kosztów dojazdu poniesionych przez członków rodziny wnioskodawcy, czy też jego znajomych do Ośrodka Odosobnienia w S., że z tego tytułu nie doszło do uszczerbku w jego majątku, przez co żądanie wnioskodawcy nie mogło zostać uwzględnione (s. 11-12 uzasadnienia). Rację ma jednak skarżący, że Sąd Okręgowy niezasadnie odmówił przyznania rzeczonoego odszkodowania, a tym samym naruszył w związku z tym przywołane w zarzutach przepisy. Jakkolwiek sąd a quo stwierdził w uzasadnieniu, że „Jak podał bowiem sam wnioskodawca, każda z tych osób pokrywała przedmiotowe koszty we własnym zakresie, z własnych środków i wnioskodawca nie był zobligowany do ich zwrotu (s. 11-12), to jednak próżno szukać w zeznaniach wnioskodawcy takiego stwierdzenia (k. 299-302). W tej materii wnioskodawca wskazał tylko: „Byłem odwiedzany co najmniej trzy razy przez rodzeństwo, dwukrotnie byli koledzy z zakładu pracy, w sumie około 5-6 razy miałem odwiedziny” (k. 300). Na rozprawie odwoławczej A. B. wprost zaprzeczył, aby przed Sądem pierwszej instancji wypowiedział się w sposób przywołany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k. 355). Chybione jest zatem wnioskowanie sądu a quo, że „...określone wydatki zostały poniesione przez bliskich wnioskodawcy, którzy nie domagali się ich zwrotu, w okresie późniejszym i do takiego zwrotu nie doszło”, a zatem odszkodowanie w tym zakresie jawi się jako bezzasadne. W konsekwencji żądane odszkodowanie należało uznać za zasadne i dlatego Sąd Apelacyjny przyznał je wnioskodawcy

w żądanej kwocie 461,36 zł. Takie rozstrzygnięcie uznać należało bowiem za rozsądne i sprawiedliwe.

Odnosnie do kwestii zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie trzeba wskazać, że roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie staje się wymagalne dopiero z momentem uprawomocnienia się orzeczenia zasądającego. Dlatego do czasu wydania przez sąd prawomocnego orzeczenia ustawowe odsetki nie przysługują. Należą się one tylko za okres opóźnienia świadczenia wymagalnego, rozpoczynający się z chwilą prawomocności orzeczenia sądowego stanowiącego podstawę do zapłaty (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 6 kwietnia 2016 r., II AKa 22/16, LEX nr 2034110; wyrok SA w Katowicach z dnia 27 lutego 2015 r., II AKa 516/14, LEX nr 1668601).

Skarżący zarazem trafnie zauważa, że Sąd nie oznacza ściśle w uzasadnieniu wyroku daty wymagalności należności głównej, a tym samym początkowej daty naliczania odsetek, choć z treści wyroku wynika, że dotyczy on ustawowych odsetek od dnia uprawomocnienia się wyroku, podczas gdy wnioskodawca dochodził odsetek ustawowych za opóźnienie. Zważywszy zarazem, że w realiach sprawy zasądzone należności zostały zapłacone w dniu uprawomocnienia się wyroku, nie spowodowało to konieczności naliczania rzeczonych odsetek.

Wniosek

Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy dalszych kwot:

zasadny

częściowo zasadny

<p>486.711,52 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę oraz 461,36 zł tytułem odszkodowania w zakresie kosztów dojazdu bliskich do Ośrodka Odosobnienia w S.</p> <p>- doznane wskutek internowania represjonowanego na mocy decyzji nr (...) Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w G. z dnia 29 sierpnia 1982 r., w związku z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.</p>	# niezasadne	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Wniosek częściowo zasadny - co do kwoty 22.000 złotych zadośćuczynienia (nadto), w pozostałej części podlegał oddaleniu - z powodów wskazanych przy omawianiu zarzutów I.1, I.2 i I.3.</p> <p>Wniosek zasadny co do kwoty żądanego odszkodowania - z powodów przytoczonych przy omawianiu zarzutu II.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	

	Przedmiot utrzymania w mocy
Utrzymano w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Powody utrzymania w mocy w pozostałej części wiążą się z częściowym uwzględnieniem apelacji, a także niestwierdzeniem przez Sąd Apelacyjny okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu (art. 439 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k.).	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot i zakres zmiany
Zmieniono zaskarżony wyrok w ten sposób, że: a) uchylono punkt III i tytułem odszkodowania należnego A. B. z powodu internowania na mocy decyzji nr (...) Komendanta Miejskiego Policji w G. z dnia 29 sierpnia 1982 r. zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy A. B. kwotę 461,36 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, b) w punkcie II tytułem dalszego zadośćuczynienia należnego A. B. z powodu internowania na mocy decyzji nr (...) Komendanta Miejskiego Policji w G. z dnia 29 sierpnia 1982 r. zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy A. B. kwotę 22 000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, w pozostałym zakresie wniosek o zadośćuczynienie oddalono.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Powody zmiany wyjaśniono przy omawianiu zarzutów I i II.	

	5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
	5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
	1.1.		# art. 439 k.p.k.
	Zwiężle o powodach uchylenia		
	2.1.		# art. 437 § 2 k.p.k.
	Zwiężle o powodach uchylenia		
	3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
	Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
	4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
	Zwiężle o powodach uchylenia		
	5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		

	5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku	
	Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	6. Koszty Procesu	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
3, 4.	<p>3. Zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy A. B. kwotę 240 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym – na podstawie § 11 ust. 6, § 15 ust. 1 i 3 oraz § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 z dnia 2015.11.05) w zw. z art. 13 ustawy lutowej.</p> <p>4. Kosztami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa – z uwagi na treść art. 13 ustawy lutowej.</p>	

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia	
---------------------------------	--

Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Oddalenie w pozostałym zakresie wniosku o zadośćuczynienie i oddalenie wniosku o odszkodowanie.		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	w zakresie oddalającym wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie – pkt II i III.		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa		

	materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana